

MYŚLIWIEC

WARMIŃSKO

MAZURSKI

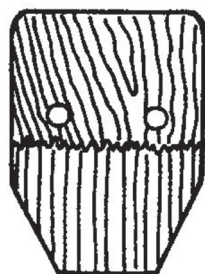
Dodatek do Nr 1/2 (79-80) / 2019

Oprawa poroży

Wygodnym oraz gwarantującym trwałe, pewne i mocne przytwierdzenie trofeów do podkładów (deseczek) jest wykorzystanie dopasowanego do wielkości i kształtu puszki mózgowej klocka z miękkiego, suchego drewna (świerk, sosna, lipa, brzoza).

Przygotowanie czaszek do zamocowania na podkładach (deseczkach)

Odpowiadający kształtowi wewnętrznego otworu puszki mózgowej klocek przycinamy piłką do metalu. Następnie, krawędzie wewnętrzne zaokrąglamy pilnikiem zdzierakiem (rys 1). Klocek powinien w miarę dokładnie wypełniać puszkę mózgową. Odpowiednio przycięty, musi zaklinować się w zwężającej się, przedniej, wewnętrznej części czaszki i nie powinien wystawać poza krawędzie kości czaszki. Powinien być raczej zagłębiony, by ułatwić montaż. Po wsunięciu klocka w puszkę mózgową, przykręcamy go wkrętami do obydwu moźdzeni (rys. 2).

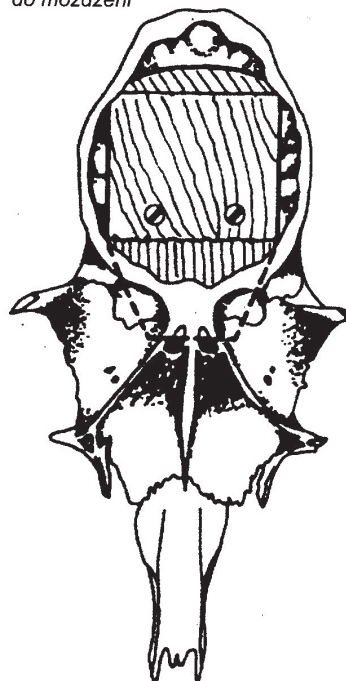
Rys.1 Zaokrąglamy krawędzie pilnikiem

Długość i średnica wkrętów zależą od wielkości trofeum. I tak: do parostków kozła wystarczą wkręty średnicy 3x30 mm; do wieńców czy rosoch należy używać wkrętów większych, mianowicie o średnicy 5 lub 6 mm i długości od 50 do 60 mm. Należy stosować wkręty z główką stożkową lub soczewkową, ponieważ łatwiej zagłębiają się one w nawiercone drewno. Do nawiercania klocka i moźdzenia dobieramy odpowiedniej średnicy wiertło, które powinno być około 1,5 mm cieńsze od grubości zastosowanego wkrętu.

Zapewnia to mocne dokręcenie klocka do kości czaszki, bez stosowania nadmiernej siły.

Trofea medalowe, oprawiane bez obciążenia lub o znacznej wadze, wymagają szczególnie mocnego i pewnego przytwierdzenia do podkładu. Dlatego, niezależnie od przykręcenia wkrętami, wkładamy klocek w puszkę mózgową, używając „distalu” lub „poxipolu”. Puszkę mózgową wypełniamy do 1/3 objętości klejem, wkładamy klocek, który następnie przykręcamy wkrętami do moźdzeni. Używając do wklejenia „distalu”, dalsze prace montażowe należy odłożyć na czas żelowania kleju.

Rys.2 Klocek przykręcony do moźdzeni

Mocowanie poroża

Do mocowania trofeów na podkładach przygotowujemy odpowiednią ich liczbę, wybierając jeden z wielu wzorów dostępnych na rynku. Wybór podkładu zależy od potrzeb i gustu. W artykule prezentowanych jest kilka wzorów podkładów zwykłych i ozdobnych, ale nie wyczerpują

one inwencji producentów, a w związku z tym możliwości doboru. Wykonując podkłady we własnym zakresie, dobrze jest zrobić ich nieco więcej, aby mieć zapas na przyszłość.

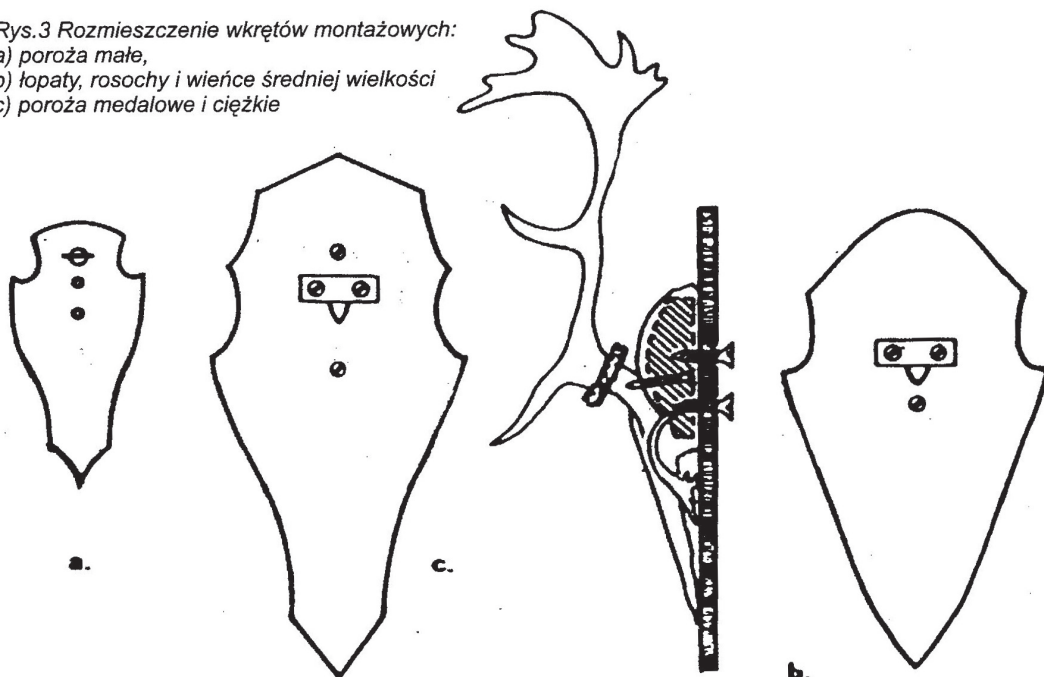
Deseczki powinny być zaopatrzone w zaczep ułatwiający zawieszenie na ścianie. W deseczkach małych (np. pod parostki) wystarczy klamka z drutu, ale może być także każdy inny zaczep dostępny w handlu, taki jak np. do zawieszania obrazów. W każdym jednak przypadku, zaczep powinien pozwolić na łatwe i pewne zawieszanie trofeum. Trofea większe i cięższe muszą być wyposażone w odpowiednio mocny zaczep.

W praktyce używam blaszek o wymiarach około 15x60 mm, grubości 2 mm, posiadających dwa nawiercone i „zagzymbkowane” otwory.

Do większych i cięższych trofeów blaszka jest dwukrotnie dłuższa i wyposażona w cztery otwory. Należy ją usytuować na podkładzie w osi symetrii, a śruby mocujące powinny trafiać w górną część klocka montażowego. W przypadku zastosowania blaszek większych, przykręcamy je do podkładu czterema wkrętami o wymiarach około 5x30 mm, tak aby ich nie „przekręcić” na wylot. Trzeci (ewentualnie czwarty) wkręt umieszczamy w osi symetrii, kilkanaście centymetrów poniżej (powyżej) zamocowania blaszki, aby uniemożliwić przesunięcie trofeum na boki, na całej jego długości. Do trofeów medalowych i bardzo ciężkich należy zastosować czwarty wkręt, tworząc układ krzyżowy. (rys. 3a,bc).

E k s p o z y c j a kompletnych nieobciętych czaszek - najczęściej wysokomedalowych – wymaga zastosowania większych podkładów (czaszki są duże). Zęby i znajdujące się w tylnej, dolnej

Rys.3 Rozmieszczenie wkrętów montażowych:
a) poroża małe,
b) łopaty, rosochy i wieńce średniej wielkości
c) poroża medalowe i ciężkie

części czaszki wyrostki kostne wymagają ukrycia w nawierconych lub wyciętych na wylot (zęby) otworach.

Miejsca nawiercane i wycięcia wyznaczamy przez symetryczne ułożenie trofeum na podkładzie i mocne dociśnięcie do podkładu. Dwa, o odpowiedniej średnicy wkręty lokujemy tuż za krawędzią otworu potylicznego (pierwszy), następny zaś około 2-3 cm niżej (dalej). Trzeci wkręt należy przewidzieć w miejscu występowania naczyń sitowych, które usuwamy przez dłutowanie. Przykręcamy go do klocka drewnianego, dopasowanego do otworu wewnętrznego czaszki. Kłoczek należy przyciąć tak, aby od frontu był mało widoczny. Zamalowana na biało, dowolną farbą (np. bielą cynkową z pokostem) przednia krawędź klocka powinna znaleźć się mniej więcej w połowie długości kości nosowych. W celu ułatwienia montażu, klocek można wkleić „poxipolem”, unieruchamiając go w pożądanym położeniu.

Po wykonaniu montażu, trofeum opisujemy i tak przygotowane możemy eksponować.

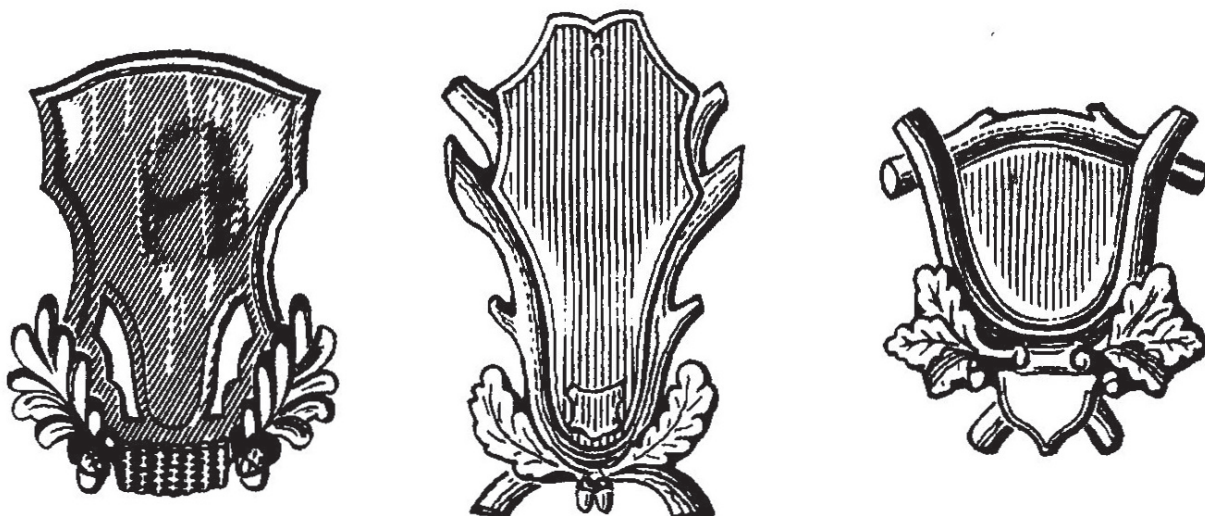
Barwienie poroża

Z wielu powodów, niektóre trofea nie mają równomiernego ubarwienia na całej długości tyk. Zabarwienie poroża następuje w czasie wy-

cierania scypułu, a jego intensywność zależy od wielu czynników. Trofea zaniedbane, przetrzymywane na otwartym powietrzu, w miejscach wilgotnych lub pochodzących od sztuk padłych, są zawsze odbarwione. Odradzam barwienie tyk na jednakowy, intensywny kolor, natomiast zalecam podbarwienie fragmentów pozbawionych pigmentu. Do zabarwienia poroża, szczególnie w przypadku niewielkich powierzchni, wymagających przyciemnienia, można stosować spirytusowy roztwór fioletu gencjanowego (gencjana), który kupimy w każdej aptece. Nie należy zrażać się zabarwieniem roztworu, gdyż pod wpływem światła, fiolet utlenia się i brązowieje.

Podkłady pod poroża—ozdobne

Przygotowanie barwnika

Do podbarwiania poroża także można używać bardzo mocnego naparu kawy zbożowej, odpowiedniego koloru rustykalnej bejcy spirytusowej lub nitro w kolorach: dąb, orzech, palisander, brąz, brunat. Barwę bejcy dobieramy do koloru ubarwienia poroża, zaś jej intensywność zależy od ilości zastosowanego rozpuszczalnika. Bejce spirytusowe rozcieńczamy spirytusem denaturowym (może być niebieski) lub nitro (wszystkie bejce typu „sopur”).

Do bejcy dobrze jest dodać propolisu lub kitu pszczelego, rozpuszczonego wcześniej w spiry图斯ie (denaturacie). Zachowując proporcję bejcy do roztworu propolisu 50:50 uzyskujemy barwę trwałą, o prawie naturalnym kolorze. Przygotowaną bejcę nakładamy na poroże pędzelkiem. Po przeschnięciu sprawdzamy efekt podbarwienia i ewentualnie ponownie nakładamy barwnik. Niewielka, znajdująca się na propolisie czy kicie ilość wosku powoduje, że na etapie polerowania poroża uzyskujemy jego lekki, naturalny połysk. Po przeschnięciu barwnika, poroże należy lek-

ko przeszlifować papierem ściernym o grubości ziarna ok. 100 co pozwoli nadać naturalną, jaśniejszą barwę uperleniu i miejscom wyraźnie wytartym.

Na zakończenie prac przy trofeum, całe poroże przycieramy twardą szczotką włosianą oraz wełnianą szmatką by je odkurzyć i nadać mu połysk.

Ekspozycja trofeów

Udzielanie rad w zakresie ekspozycji trofeów jest zadaniem trudnym i niewdzięcznym. Ostatecznie kącik, pokój czy gabinet myśliwski urządzamy dla siebie lub naszych najbliższych. Poza tym koncepcję ekspozycji narzuca wnętrze, jego funkcja, architektura, a wreszcie gust użytkownika.

Swój pogląd na ten temat wyrażę następująco: trofeum tylko wówczas będzie spełniać funkcję dekoracyjną jeżeli zostanie starannie spreparowane, oprawione i estetycznie wyeksponowane!

Bohdan Jasiewicz